

GAMLE DAGE OG VORE DAGE OG EVANGELIET I

*Spørg ikke: »Hvoraf kommer det, at de gamle dage var bedre end vore?«
Thi således spørger du ikke med visdom.*

Præd. 7,10

Af teol. dr. Kai Kjær-Hansen, Lystrup

Verden er af lave

Det vælter ind med tilbud. Fra det religiøse supermarked. Samtidigt skrider sekulariseringen frem. Den kvæler livet med Gud hos nogle. Den tager livschancen fra andre. Religiøsitet og sekularisering er såmænd ikke altid de modpoler, vi tror. De står i samme sags tjeneste.

Gad vide, om ikke en hel del religiøsitet er en form for sekulariseret gudstro? Og gad vide, om ikke en hel del sekulariserede livsholdninger indeholder en god del religiøsitet? Vidt forskellige ansigter har de, men de trækker i samme retning, trækker os bort fra bibelsk gudstro. Og har den åbne og »ægte« sekularisering ikke held med sit foretagende, allierer den sig bare med den sekulariserede ligegyldighed.

Ikke underligt, at nogle kristne kan synes, at verden er af lave. Og blive mismodige. Opgivende. Ikke mærkeligt, at nogle kristne har behov for at

bestyrke hinanden i, at det er langt vanskeligere at forkynde for mennesker i dag, end det var tidligere. Den gang var der prædikanter til. Og folk kom. Selv folk, der ellers ikke satte deres fod i et missionshus.

Nu kommer de ikke. Måske nok prædikanterne. Men ikke folk. Hvorfor? Fordi det er vanskeligere nu om stunder, sukker man.

Er det nu det?

Under alle omstændigheder dræber en selvmedlidenhed ethvert håb om, at Gud kan gøre undere også i vor tid.

Væk med selvmedlidenheden

Der sidder nok hver aften kristne foran fjernsynet og beklager sig over TVs dårligheder og begræder verdens ondskab. Man tænder for TV-avisen og siger, at verden er toset, krigsglad og i krise. Man ser det næste program og synes, at verden er blasfemisk. I det efterfølgende program

bander de hele tiden. Og det næste igen er helt igennem umoralsk i sin grundholdning.

— Det står slemt til med verden, sukker man. Og slukker for den aften's TV. Men næste aften gentager dette sig. Og næste aften igen. Det er faktisk kun de aftener, man er i missionshuset eller til bibelkreds eller lignende, at man ikke får denne selvmedlidenhedens indsprøjtning. Man er måske ikke selv klar over, at man næsten er afhængig af selvmedlidenhedens »stof«. Men så hjælper det, når man er sammen med andre kristne, og en og anden hvisker hen over kaffen: — Det står slemt til med verden! Det gør!

Og når man så har fået sagt til hinanden, at man kun sjældent har tid til at se fjernsyn, diskuterer man ivrigt ugens TV-programmer. Dem, man har set. Og ingen ler!

Det står slemt til med verden, sukker man. Og det er egentlig synd for os kristne, at der ikke er mange, der kommer til os for at få det livssali-

ge Ord at høre. Ekstra synd for os er det, at TV begår den synd at tale nedsættende om os. En sådan form for selvmedlidenhed er ikke særlig igangsættende. Med en sådan selvmedlidenhed fører man ingen til tro på Jesus. Den fører bare til mismodsstemning.

De gode gamle dage

Pr. definition er de gamle dage de gode dage. Men som regel er det udtryk for en historieforvrængning — eller en forenkling af historien — når man savler over de gode gamle dage i sin piben over ens egne vanskelige tider.

Selvfølgelig var der nogle ydre forhold i gamle dage, som man måske kan beklage ikke findes nu. Og naturligvis er det rigtigt, at der er nogle moderne forhold, som vi skal bearbejde, og som tidligere tiders kristne ikke behøvede at spille deres kræfter på eller kæmpe imod.

Men når det er sagt, kan det med stor ret hævdes, at de gode gamle dage kun findes i drømmerens drømme, i den ureflekteredes tankefantasier og i pibende menneskers anstrengelser på at oparbejde en selvmedlidenhed.

I *grad* kan der være forskel mellem gamle dage og vore dage, i nogle sager er de gamle dage bedre end vore, i andre sager er vore dage ubetinget bedre end de gamle dage. Men det er og bliver en gradsforsk. I *art* er vore dage ikke spor værre end gamle dage.

Nu benægter jeg ikke, at der er noget, der f.eks. hedder vækkelsestider, hvor Guds Ånd griber en flok mennesker, en egn, et folk på en måde, man ikke før har oplevet. En tidligere hårdhed eller for den sags skyld: ligegyldighed, erstattes nu af en glubende appetit efter Guds Ord. Og det er noget helt andet end bare at have interesse for Bibelen.

Jeg benægter ikke, at der er noget, der hedder vækkelsens kraft. Men jeg benægter, at der er noget, der hedder en guldalder — kristeligt set.

Ikke engang den menighed, vi møder i Jerusalem, den første menighed, var udtryk for en guldalder. Der kan rigtig nok læres en hel del positivt af den. Men hen langs ad vejen blev der også kludret i det. Dét kan vi også tage ved lære af. Der var diskussioner, tårer, splid, uenighed og forskellige meninger. Og alt det andet!

Jeg har i hvert fald ikke fantasi til at forestille mig, at Peter og Paulus — da de mødtes i Antiokia — er gået fra hinanden med et smil på læberne, efter at Paulus havde irettesat apostelen Peter for hans hykleri. I den situation følte de så sandelig ikke, at de stod i en guldalder, uden problemer, uden svære og ansvarsfulde beslutninger.

Fortsættes side 19

ER KÆDEN STÆRK?

Af Erik Olesen

Det er sagt før, at en kæde ikke er stærkere end det svageste led. Det gælder også her for hver eneste af os, som gerne vil være et led i den kæde, der hedder *Indre Mission*. Den kæde er ikke stærkere end det enkelte led. Vi ønsker alle, at Guds Rige må få fremgang i vore byer og sogne. Skal det ske, må vi *være* med — og *bære* med. Alle led i kæden har deres funktion, for at det hele kan hænge sammen. Ikke blot vore *økonomiske midler* er nødvendige, men også vor

tilstedeværelse, når der kaldes til møde, for Gud har nu engang valgt at alliere sig med syndige mennesker som os. Gud har brug for hver enkelt af os. Lad os hjælpes ad — det gælder både lokalt og på landsplan — for der er brug for al den hjælp, der er mulig at få. Det gælder de foldede hænder i bøn for arbejdet. Det gælder det frie vidnesbyrd om oplevelserne med Gud. Det gælder vor økonomiske bæreevne. Udnytter vi alle de muligheder fuldt ud? Der er mange åbne døre og spørgende mennesker. Der er opgaver

nok, der venter i dette forår. Til disse opgaver skal der bruges penge. Du og jeg kan med vore gaver være med til at *forberede en vårtid* i Guds Riges arbejde. — I dette blad ligger der et girokort, til hvad? — Jo med det vil vi gerne bede om *en god forårsgave*. Lad det kendes, at vi er stærke led, så der ikke bliver underskud på budgettet i 1987.

Tak for en god forårsgave — til forberedelse af en vårtid!

Gaven kan også sendes direkte til kassererkontoret, Korskærvej 25, 7000 Fredericia.

Fortsat fra side 5

En sådan tid kommer — engang! Men den har aldrig været — før! Derfor skal vi ikke forenkle tingene. Det skaber kun mismodsstemning. Og mismodsstemning hører ikke Guds Rige til, fordi det er et tilgivelsens Rige.

En stor løgn

Vel er det rigtigt, at *kendskabet* til Bibelen og elementære ting i vor kristne tro generelt er ringere i dag end for 20 år siden. (Bortset fra, at man for 20 år siden sagde det samme!) Det er også rigtigt, at en *ydre ærbødighed* og respekt for det, som kirke og præst og missionær stod for, har været større før end nu.

Men det er også rigtigt, at der selv på reformationstiden var mennesker, der var ligeglade med Guds Ord. Det samme var tilfældet under de såkaldte vækkelser i sidste århundrede.

Det er en stor løgn at bilde hinanden ind, at man i gamle

dage ikke havde sine problemer at slås med. Gør man det alligevel, er der stor fare for, at man ender med en pibende, selvmedlidende holdning.

En sådan dufter ikke meget af Kristus. Folk tiltrækkes ikke herigennem, men dufter bort.

Sagen er jo...

Når man piber over egne tider og pladrer om gamle tider, forveksler man ofte et par sager. Man ser, at folk på reformationstiden eller i sidste århundrede havde et andet forhold til den kristne *religion* og i dagliglivet var gennemsyret heraf på en helt anden måde end nu. Og det er korrekt.

Men sagen er jo, at et ydre forhold til en religion ikke nødvendigvis er det samme som ægte tro og hengivelse.

Derfor må vi lade de andre pibe, når *de* taler om de gode gamle dage. Vi vil ikke pibe, når vi møder udfordringerne i vore dage.

(Fortsættes i næste nr.)

Ofte er det vist sådan, at vi forsømmer den store gruppe af mere eller mindre småborgerlige mennesker — altså sådanne, som de fleste af os selv er! — og det til trods for, at vi i stor udstrækning møder dem dagligt. Eller det er måske det, vi ikke gør?

(Fortsættelse fra forrige nummer)

Nok af udfordringer

I dag som tidligere er der nok af udfordringer for kristne, som ikke lader sig synke hen i selvmedlidenhedens passivitet. I dag som tidligere møder vi mennesker, som gør sig til deres eget livs herre — eller dame. I dag som tidligere gør de det på mange forskellige måder. Nogle måder er mere sympatiske end andre. Den selvskhed, som ikke kommer til udtryk igennem det, vi gør, men igennem det, vi *er*, er det muligvis kun Gud, der kan gennemskue.

Det er glædeligt, at der f.eks. er nogle kristne, der specielt føler sig forpligtet på at række evangeliet til dem, som er ofre for andres åbenbare selvskhed og er blevet sociale tabere. Det er i overensstemmelse med evangeliet, at der er kristne, som specielt lider med dem, der er blevet vore dages spedalske, AIDS-ofrene. Også selv om det kunne være selvforskyldt. Det er rigtigt at møde dem, der af en eller anden grund er blevet begejstret af nyreligiøsitetens fascineren-

GAMLE DAGE OG VORE DAGE OG EVANGELIET 2

af theol. dr. Kai Kjær-Hansen, Lystrup

de toner. Det er godt, at der er nogle, der ser en speciel forpligtelse til at møde gennemsekulariserede medmennesker, der måske endog gør det til et slags livskald at bekæmpe kristentroen. Mange andre sådanne grupper kunne nævnes, nogle mere marginale end andre. Men forhåbentligt bliver der også kræfter til at række evangeliet til den kæmpestore gruppe i vort land, som i det ydre er præget af ligegyldighed uden samtidigt at have noget specielt imod kirken og kristentroen.

Den store gruppe

Vi véd, hvor svært det er at råbe det totalt ligegyldige menneske op med evangeliet. Men der findes også en stor gruppe, som måske nok camouflerer

sig bag ligegyldighedens maske, og som hovedsageligt søger kirken, hvis der er sket noget meget glædeligt eller meget sørgeligt, men som ikke står i et direkte fjendskabsforhold til hverken kirken eller kristentroen. Selv om de kun synes at have brug for kirken ved de store vendepunkter i livet, er de ikke holdt op med at beskæftige sig med livsspørgsmål.

Og får man først etableret en kontakt med sådanne på det menneskelige plan, er vejen tilbage til Gud måske slet ikke så lang. På bar bund er de i hvert fald ikke.

For en overfladisk betragtning er det måske mere *spændende* at arbejde blandt de rigtige tabere. Når nemlig en sådan omvender sig, gør han el-

ler hun det på en måde, der kan ses! Men selvfølgelig er det en tosset — og ukristelig — måde at vurdere tingene på. Her gælder det ikke at vælge, hvad der er mest »spændende«, men at være dér, hvor Gud nu sætter os — eller kalder os til at være. I sidste instans er vi jo *alle* »rigtige tabere«.

Ofte er det vist sådan, at vi forsømmer den store gruppe af mere eller mindre småborgerlige mennesker — altså sådanne, som de fleste af os selv er! — og det til trods for, at vi i stor udstrækning møder dem dagligt.

Eller det er måske det, vi ikke gør?

Møder vi dem med ryggen?

Desværre er det vist sådan, at vi oftere taler *om* sådanne mennesker, end vi taler *til* dem. Og når vi taler *om* dem, sker det undertiden med et foragtligt tonefald, idet vi kalder dem de folkereligøse. Og når det sker, at vi taler *til* dem, oplever de det, som om vi vender ryggen imod dem. Og det er ikke særligt rart at opleve.

Eller de føler det måske på samme måde, som når en person hilser på os, tager os i hånden, siger sit »goddag«, men kigger på den næste i rækken, ja, begynder at tale med den næste, samtidig med, at han giver os sit håndtryk. Det er næsten bedre at undvære et sådant håndtryk.

En sådan hilsen gør en person til en ting. Og gør vi noget tilsvarende, når vi møder et med-menneske, skal vi ikke regne med, at der er noget tillokkende i det. Som kristne er vi ikke sat til at møde et med-

menneske som en ting. Også det må vi overlade til andre at gøre.

Nej, vi ser en *person* i øjnene, tager en person i hånden, taler personligt om Ham, der ikke vender ryggen til os mennesker. Og så tager vi os tid til at være sammen som personer.

Tale *om* mennesker kan vi alle. Men hvor er det dog svært at tale personligt *til* et med-menneske. På dette punkt kikker det ofte for os. Til skade for evangeliets fremgang.

De følsomme antenner

Men selv mennesker, der *ser ud til* at være ligeglade med kirke og kristendom, er i besiddelse af nogle meget følsomme antenner. Vi bilder os ind, at de slet ikke iagttager os. Vel gør de så! På en del punkter ligner de vore børn.

Når de sidder med os i kirken, tegner de, bladrer i bøger, kigger på salmebogens numre og på uret og keder sig bravt, siger de. Det tror jeg gerne! De er med og hører ikke noget — tror jeg. Men et par gange har de alligevel overrasket mig. Pludselig har en af dem under prædiken kigget op med undrende øjne og sagt: »Far! Der bandede præsten!«

Nuvel, i al almindelighed står præster nu ikke og bander på prædikestolen. Men af og til bruger præsten jo ordet »Satan«.

»Der bandede præsten!« sagde barnet, som slet ikke

hørte efter, troede jeg. Hvilke antenner!

En stor del af vore med-mennesker har også følsomme antenner, som opfanger vore ord og vore handlinger. De gennemskuer os, når vi taler om kærlighed, men lever lige så kærlighedsløst som mange andre. De opfanger det, hvis vi siger, at vi som kristne har omsorg for andre, men i vore handlinger ikke har tid til dem.

Det personlige møde

Der er mennesker, der nås gennem radio, TV, traktater, bøger, stort anlagte kampagner osv. Men alt dette bør ikke erstatte det personlige møde med vore medmennesker.

De undersøgelser, der er foretaget, og som forsøger at give et svar på, hvordan mennesker blev interesseret i det kristne budskab, peger entydigt i retning af, at det personlige møde med kristne har størst betydning — og størst virkning.

Særligt nyt er dette ikke. Vi véd det godt. Men det kunne skabe noget afgørende nyt, dersom vi levede i overensstemmelse med det.

Når regnskabet skal gøres op

Når regnskabet skal gøres op, er den største hindring for evangeliet måske ikke de ligegyldige mennesker.

Men de ligegyldige kristne...